

[Edele Kruchow.]

ring, er der grænser for, hvor langt vi vil kunne gå nedad, idet for lave punktafgifter efter vor formening vil have socialpolitiske konsekvenser, som er uønskede.

Per Dich: Socialistisk folkeparti ønsker ikke at medvirke til gennemførelsen af dette lovforslag, både fordi vi finder virkningerne for selve området uoverskuelige, og fordi vi ligesom det radikale venstre finder, at de skattemæssige virkninger af den senere harmonisering af punktafgifter, som kan ske, hvis vi kommer ind i EF, vil være meget voldsomme.

Handelsministeren (Erling Jensen): Jeg skal takke for velvillig modtagelse af lovforslaget om ændring af loven om spiritus og gær.

Til hr. Søren B. Jørgensen skal jeg sige, at jeg meget gerne medvirker i udvalgsarbejdet til fremskaffelse af de talmæssige oplysninger om priser og om kvanta, han efterlyste, i det omfang det er muligt at fremskaffe sådanne, og jeg skal bekræfte, at Danmark naturligvis som et af de lande, der er ansøger til Fællesskaberne, får medbestemmelse om den fremtidige udformning af kommende markedsordninger også på dette område.

Over for hr. Johan Philipsen skal jeg bekræfte, at der hurtigt kan opstå en ny situation, og at vi derfor nok har et behov for at fastholde, som hr. Johan Philipsen sagde, korte tidsfrister, formentlig også korte tidsfrister i spørgsmålet om en forlængelse af den nuværende koncession, når den ophører med udgangen af 1972, netop for at være så fleksible som muligt i forhold til en fremtidig markedsordning.

Både fru Edele Kruchow og hr. Per Dich var inde på de skattemæssige virkninger af denne harmonisering på længere sigt, og man vil have bemærket sig, at finansministeren har påhørt disse betragtninger med interesse. Jeg skal blot nævne, at det har været den hidtidige erfaring i de nuværende EF-lande, at denne harmonisering af prisniveauet for disse varer har taget forbløffende lang tid og altså har muliggjort en gradvis tillem্পning uden alvorlige øjeblikkelige følger.

Dermed skal jeg takke endnu en gang for

behandlingen af disse tre EF-følgelovforslag og tilsige min medvirken til deres uddybning i udvalgsarbejdet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup): Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til det udvalg, det blev besluttet at nedsætte angående det under dagsordenens punkt 3 behandlede forslag til lov om ændring af lov om en kartoffelmelsordning. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om naturgasforsyning.

(Lovforslaget (nr. 216) findes i tillæg A. sp. 7403, fremsættelsen i tidenden sp. 3752).

Lovforslaget sattes til forhandling.

K. J. Mortensen: Den tiltagende industrialisering over hele verden kræver hele tiden nye energikilder. Der er i de senere år opdukset en ny form for energikilde, nemlig naturgassen, som efterhånden udvindes og benyttes i store dele af verden. Spørgsmålet har vel især fået interesse for Danmark i forbindelse med de fund af naturgas, der er foretaget i Vesterhavet. Ganske vist er disse fund ikke af en sådan størrelse, at de endnu kan dække væsentligt af det danske forbrug, men der er formentlig stadig væk en chance for at finde naturgas flere steder i landet, ligesom der forhandles vedrørende leverancer fra den norske del af Nordsøen.

Naturgassen har formentlig også en del fordele fremfor de mere almindelige energikilder som olie og kul. For det første er den mindre forurenende i forbrændingen. Ydermere må det siges, at naturgassen er mere renlig under transporten. Hvis fundene i Nordsøen virkelig kan give en del af Danmark dets energiforbrug, betyder det også en fordel for landet i kraft af en valutabesparelse.

[K. J. Mortensen.]

Sidst, men ikke mindst, skal man vel nok være opmærksom på, at en udnyttelse af naturgassen i Nordsøen både fra dansk og norsk område vil betyde, at industrien og privatforbrugerne i væsentlig højere grad bliver uafhængige af leverancer af olie fra Mellemøsten, hvor man flere gange i den senere tid har set problemer i forbindelse med lokale uroligheder osv.

For at fremme arbejdet med udnyttelsen af naturgassen har handelsministeren også med tilladelse fra finansudvalget fået en bevilling, foreløbig på 1 mill. kr. for sidste finansår og på 4 mill. kr. for dette finansår, til etablering af et rent statsligt selskab med det formål at fremskaffe, transportere, opbevare og videresælge naturgas.

Af bestemmelserne fremgår det imidlertid, at det ikke er meningen, at det skal forblive et rent statsligt selskab, men at der skal åbnes muligheder for private selskaber for at indgå i dette aktieselskab.

Med hensyn til selve lovforslaget må det konstateres, at handelsministeren foreslår, at tilladelse til forhandling og transport meddeles i form af en eneretsbevilling, som får et bestemt tidsrum at løbe i. Baggrunden herfor må nok ses i den store investering, der skal ske i forbindelse med eventuel etablering af rørledninger til transport af naturgassen fra den ene del af landet til den anden. Det kunne nok også befrygtes, at såfremt flere firmaer fik tilladelse til transport og forhandling, kunne konkurrencen om etablering af rørledninger måske bevirke, at der blev etableret flere ledninger til fremføring af gassen, hvilket igen måtte forventes at fordyre denne energikilde; og det kan ikke være formålet; formålet må være at skaffe industrien så billig en energikilde som muligt.

I lovforslaget anføres forskellige bestemmelser vedrørende tilladelse til transport og oplagring af gas. Det er nok også nødvendigt, at der iværksættes en kontrol med såvel fremføring af gas som planer for disse fremføringsledninger, ligesom der må fastsættes normer og sikkerhedsbestemmelser for etablering og drift af transmissionsanlæggene.

Gas er en udmærket energikilde, men man har desværre i de senere år formentlig på

grund af forkert etablering af gasanlæg og opvarmningsformer set ulykker, hvilket må og skal undgås. Af samme årsag anfører ministeren i lovforslaget, at bevillingshaverne må følge påbud givet af et kontrolorgan nedsat af ministeren, som skal sikre en forsvarlig udøvelse af forsyningsvirksomheden, og at lovforslaget fremgår også, at det offentlige ikke skal have udgifter ved denne kontrol, idet udgiften herfor skal pålignes eneretsbevillingshaveren.

Da der eventuelt i forbindelse med etablering af sådanne fremførselsledninger kan opstå problemer vedrørende adgang over privat ejendom, har ministeren samtidig foreslået, at der, når alment vellet kræver det, kan tillades iværksat ekspropriation vedrørende fast ejendom i henhold til fremgangsmåderne ved almindelig ekspropriation.

Faren ved anvendelsen af naturgassen er yderst minimal, men det må alligevel hilses med tilfredshed, at ministeren i § 6 foreslår, at bevillingshaveren skal erstatte skader, der forvoldes ved den udøvede virksomhed i henhold til bevillingen, idet der her tænkes på, at bevillingshaveren også skal dække eventuelle skader på personer ansat ved virksomheden.

Man må vel imidlertid erkende, at omkostningerne ved etablering af landsdækkende transmissionsanlæg med eventuelle tilkoblingsanlæg til leveringsanlæg i andre lande er en ret bekostelig affære. Efter dagens priser vil det formentlig beløbe sig til et sted mellem $\frac{1}{2}$ og 1 milliard kr. Da et sådant anlæg absolut må holdes i gang i den for afskrivningen nødvendige tid, er det rimeligt, at det står i loven, at der i eneretsbevillingen skal fastsættes bestemmelser om, hvorledes man skal forholde sig med transmissionsanlægget, såfremt eneretsbevillingshaveren opgiver på et eller andet tidspunkt, eller bevillingen udløber.

Jeg skal på den socialdemokratiske gruppes vegne tilsige handelsministeren støtte til gennemførelse af lovforslaget, idet jeg håber, at vi må få et hurtigt udvalgsarbejde.

Niels Ravn: Vi ser vel alle med forventninger hen til udnyttelsesmulighederne af den nye energikilde, som naturgassen er; derfor er det naturligt, at vi forbereder os på, når og hvis muligheden foreligger, da

[Niels Ravn.]

også at kunne få denne nye energikilde ført frem til forbrugerne; det er jo ikke tilstrækkeligt alene at kunne udnytte den.

Handelsministeren fik allerede i vinter en bemyndigelse i finansudvalget til oprettelse af et i hvert fald i første omgang statsligt aktieselskab med senere mulighed for udvidelse med privat kapital, og jeg betragter i og for sig dette lovforslag som en naturlig konsekvens af den bemyndigelse, ministeren fik til at oprette dette såkaldte transmissionselskab.

Det er jo en stor og kompliceret historie, dette drejer sig om, og jeg skal ikke gå ind i enkeltheder; det egner sig vist bedst til et udvalgsarbejde. Der er visse ting, som jeg navnlig synes vi må interessere os for, bl. a. hvor langt de forhandlinger, som ministeren i sin fremsættelsestale nævner der foregår med den såkaldte Phillips-gruppe, er ført. Endvidere nævner ministeren, at man venter på at høre nyt fra A. P. Møller-koncernen; også her er jo et område, som vi i udvalget må beskæftige os med og forhåbentlig vil kunne høre godt nyt om fra ministeren.

Man må jo erkende, at lovforslaget er en meget vidtgående bemyndigelseslov til handelsministeren; det kan vel ikke være anderledes, når man står over for en sådan ny opgave, som der her er tale om. Men på den anden side finder jeg, at når man giver en minister så vidtgående bemyndigelser, som det her sker, og på et område, hvor der er så store interesser på spil også økonomisk, så var det måske rimeligt, at der under en eller anden form — men det kan vi drøfte i udvalget — blev givet ministeren mulighed for ved lejlighed, når afgørende beslutning skulle træffes, da eventuelt at underrette finansudvalget i sådanne situationer. Jeg finder i og for sig, at folketinget har et rimeligt krav på, når det drejer sig om så store økonomiske interesser, før der tages en så vidtgående beslutning, som der her kan blive tale om, da at blive orienteret.

Med disse bemærkninger kan jeg på mit

partis vegne tilsige lovforslaget en velvillig behandling.

Guldborg: Vi har i venstre ikke mange bemærkninger at komme med om selve realiteten, indholdet i dette forslag. Nu går jeg ud fra, at det ikke bliver gennemført i denne samling, og vi får derfor også tid til at kigge lidt på det, men vi synes, det er udformet i meget god overensstemmelse med den fremgangsmåde og de regler, som vi anvender på en række andre områder, når det drejer sig om en sådan udnyttelse af begrænsede naturlige ressourcer og om områder, hvor der som her kræves meget store investeringer, meget store og meget kostbare anlæg for at betjene noget, som alligevel skal fordeles måske til meget store kredse, men i hvert tilfælde dog fordeles. Så jeg vil ikke opholde mig ved disse enkelte ting; skulle der være et eller andet, kan vi drøfte det i udvalget.

Måske skulle jeg dog lige i anledning af det, hr. Niels Ravn sagde, sige, at det kan godt være, vi også fra venstres side ville finde, det måske var rimeligt, at man havde en eller anden orienteringsordning, ligesom man har det med undergrundsloven f. eks.; den har vist sig at være særdeles nyttig i særlige tilfælde, og derfor kunne det jo godt være, at vi skulle overveje det også her.

Derimod har jeg nogle bemærkninger om det administrative. Jeg går ud fra, at vi alle er enige om, at det gælder om at undgå at lave tingene indviklede, og jeg ved godt, at meget af den offentlige interesse, der er om begrænsning af den offentlige administration og antallet af beskæftigede og alle disse ting, i virkeligheden retter sig mod områder, hvor der ikke er så forfærdelig meget at gøre, fordi det egentlig ikke er administration.

Så meget desto mere føler jeg, at vi er forpligtede til alle sammen at være overordentlig opmærksom over for den egentlige administration, så begrænset den i virkeligheden er i tal i forhold til al anden offentlig virksomhed, og her forekommer det mig, at det i hvert tilfælde er værd at tage en drøf-

[Guldberg.]

telse i udvalget i fortsættelse af påtegningen på et aktstykke i finansudvalget, og jeg vil gerne motivere det en lille smule nærmere over for handelsministeren.

Det er sådan set ikke et spørgsmål om den ene eller den andet ressort, det er mindre væsentligt. Men jeg har selv den erfaring, og jeg tror, det er en helt almindelig og rigtig erfaring, at der sker en eksponentiel forøgelse af arbejdet ofte for meget højt kvalificerede folk helt op til toppen, helt op til ministrene, en betydelig forøgelse af arbejdet, i samme øjeblik en bestemt sag kræver ressortmæssig afgørelse under mere end én minister. Det er grænserne; det er ikke dette, at en sag har interesse for flere ministerier, og at man skal høre hinanden, det manglede bare, men det er dette, at en og samme sag kan anskues og ressortmæssigt behandles ud fra to helt forskellige ministeriers synspunkter. Det medfører nemlig næsten en forpligtelse for de pågældende administrationer til, jeg vil endda sige at fremhæve forskellen også dér, hvor den næsten ikke er til at få øje på, det er næsten en forpligtelse, det er et ansvarsproblem, og det medfører, at enhver forhandling går over på interdepartementale udvalg; det medfører også på grund af den omhu, der skal lægges i det ud fra de ressortmæssige synspunkter, at man meget tit vil konstatere, at selv de enkleste ting skal afgøres hele vejen op igennem, selv ministrene skal drages med ind i det, og der skal somme tider nedsættes hele ministerudvalg for at afgøre en ganske enkel sag. Jeg mener ikke, dette er en overdreven betragtning; jeg ved godt, at man kan sige, at i sammenligning med al mulig anden offentlig administration er det en mindre sag, men den er nu alligevel ikke uvæsentlig. Jeg synes, vi har et vist ansvar, og det vil vi gerne bede om at vi får talt lidt nærmere om.

Jeg vil gerne belyse det med § 1. Her er en ressort; der står, at naturgas må kun indføres, forhandles, transporteres eller oplagres i henhold til tilladelse eller bevilling fra handelsministeren. Indføres, forhandles, transporteres eller oplagres — hvad med at producere? I det øjeblik det produceres, hører det altså hjemme et andet sted, i det øjeblik det er produceret, og hvornår er det produceret? Alt, hvad der hedder minedrift af den ene eller den anden art, er transport i

realiteten. Hvornår er det produktion, og hvornår er det dette her? Er der forskel på den gas, vi køber, skal den behandles ressortmæssigt på én måde, men den gas, der bliver produceret på dansk område — det kan jo være på landterritoriet — skal den ind under andre regler, eller skal vi have to ministerier til at administrere det?

Der er i § 2 en række tekniske bestemmelser; man skal have tekniske anlæg, man skal lave transmissionsanlæg, de skal anlægges, man skal ekspropriere; alene på dette område har vi, hvis dette skal følges, tre ministerier, som kan blive blandet ind så nogenlunde sikkert: Grønlandsministeriet af særlige grunde, ministeriet for offentlige arbejder og nu også handelsministeriet. Så jeg synes nok, at dette er værd at ofre lidt drøftelse på. Det har jeg også på fornemmelsen at handelsministeren er villig til at se på, for det er jo ikke noget prestigespørgsmål, men et rent praktisk spørgsmål, som jeg gerne har villet rejse, også i lyset af, at vi fra venstres side i øvrigt mener, at selve systemet med eneretsbevillingen og de betingelser, der stilles op, i princippet er rigtigt og i overensstemmelse med det, man gør på andre områder, og man på det punkt altså kan møde en velvillig indstilling fra vor side.

Bernhard Baunsgaard: Jeg kan give tilslutning til, at vi fremmer dette lovforslag; det kan kun være naturligt, at vi på dette område søger at få kontrol med, hvad der sker.

Derimod vil jeg gerne som et par af de tidligere ordførere have lejlighed til i udvalget at drøfte noget nærmere, hvad der ligger i de meget vidtgående bemyndigelser, der er stillet i udsigt, idet det jo hedder: handelsministeren kan stille yderligere vilkår — og så ikke en antydning af, på hvilke områder man har lyst til at stille yderligere vilkår, eller hvilke grænser der eventuelt kunne være for sådanne vilkår. Jeg indrømmer uden videre, at det er svært at vide, hvilke forhold det vil være rimeligt at tage i betragtning, men at vedtage en lov med så vidtgående bemyndigelser er betænkeligt; jeg er enig også i de antydninger, der har været heroppefra om, at det vil være rimeligt, om folketinget på en eller anden måde kan holdes orienteret. Det blev nævnt før, at man måske kunne lave noget i lighed med det

[Bernhard Baunsgaard.]

udvalg, der skal følge udviklingen med hensyn til udnyttelsen af fund i undergrunden; det kunne jo være, det ligefrem kunne blive det samme udvalg, der fulgte, hvad der sker på dette område. Men det kan vi komme ind på at drøfte i udvalget.

Der er fremhævet en hel del fordele, vi vil få ved at bruge naturgas; der er henvist til, hvad der naturligvis er væsentligt i disse forureningstider, at naturgassen i sammenligning med den producerede gas er meget renere og ikke giver nær så mange komplikationer i den retning. Men der er, så vidt jeg forstår, også en del ulemper, bl. a. at man jo ikke sådan kan dreje op og i for en hane, når man har påtaget sig at modtage naturgas, og også det vil jeg gerne have lidt mere oplysning om i udvalget.

Endelig noterer jeg, at A. P. Møller-selskaberne i den skriftlige fremsættelse forekommer adskillige gange. Det vil vel om ikke glæde andre så i hvert fald glæde den højterede ministers kollega; jeg tænker på, hvordan denne kollega som oppositionspolitikker var særdeles kritisk over for den bevilling, der var givet A. P. Møller-selskaberne, men som minister jo synes at have en ganske anden indstilling.

Morten Lange: I sidste samling fremsatte socialistisk folkeparti et forslag om et statsligt olieselskab, som skulle ilandtage eventuel olie fra Nordsøen og gas og lignende ting. Det var naturligvis i sin karakter et væsentlig mere vidtgående forslag end det, vi nu har for os, men vi synes på den anden side, at et forslag, der behandler spørgsmålet om gas på en nogenlunde tilsvarende måde eller giver mulighed for det, er et forslag, som dog imødekommer nogle af de ideer, vi har fremsat, så det kan vel være en rimelig begyndelse.

På den anden side forekommer det os, at udvindingen af naturgas og udvindingen af olie fra Nordsøområderne er så nært beslægtede både økonomisk og på mange andre måder, at det ville være naturligt, om man trak de to ting ind under samme behandlingsform. Jeg ved godt, at gasforsyningen rejser en hel række andre problemer, men alligevel: det er samme produktionsområde, samme produktionsfirmaer, så en udvidelse

af det område, lovgivningen her dækker, må være rimelig.

Spørgsmålet om en rapport til folketinget i denne sag har været nævnt af flere ordførere. Hr. Bernhard Baunsgaard nævnte, at det måske kunne være rimeligt, om det, som man måske kan kalde undergrundsudvalget, blev orienteret om udviklingen. Jeg har den opfattelse, at en del af de oplysninger, der kommer frem her, er af den slags, som de mennesker, der sidder i den kommercielle ende, synes skal være dybe statshemmeligheder, så det kunne godt ske, at et så snævert udvalg ville være en rimelig rapportgruppe. Det er ganske vist lidt ubekvemt, at den principielt sorterer under trafikministeren, men vi er jo åbenbart her i et område, som svæver lidt imellem et par ministerier, så hvis de to ministerier kunne dele en rapportgruppe, ville det være en forenkling og betyde, at det var de samme, som så nogenlunde kunne prøve på at koordinere de oplysninger; man fik, på det ene eller det andet af disse beslægtede felter.

Men hvad angår selve baggrunden for forslaget, har jeg kun en almindelig tilslutning at give. Vi hører naturligvis gerne i udvalget, hvad det er for nogle kryptiske fuldmagter, ministeren muligvis vil have til at føje et eller andet ind i loven, som ikke står der nu; men det skal beredvilligt indrømmes, at skal man lave en fuldmagtslov på et område, som administrativt og på mange andre felter er bogstavelig talt ukendt, er det overordentlig vanskeligt at give en udtømmende karakteristik i lovsform.

Endelig må man jo håbe, at udviklingen vil vise, at der bliver nogen grund til at vedtage dette forslag. Foreløbig er der ikke nogen præcis eller endelig direktion i retning af, at gassen strømmer imod vore kyster, og uden en sådan strøm er forslaget naturligvis kun af teoretisk interesse. Jeg tror nok, at det væsentligste i denne sag er, at der bliver en virkelig baggrund for lovforslaget, og vi må håbe, at Danmark på den ene eller den anden måde enten ved billig import fra nabolande eller ved import fra egne felter kan få lejlighed til at udnytte denne overordentlig gode form for fossilt brændsel, som lovforslaget handler om. Man taler i disse tider meget om, at man skal

[Morten Lange.]

rationere ressourcerne og måske specielt ressourcerne af det fossile brændsel, men at blive så fanatiske, at vi vil begynde at sætte propper i Nordsøhullerne, tror jeg ikke der vil være nogen anledning til for Danmark.

Handelsministeren (Erling Jensen): Jeg takker for den helt enstemmige positive holdning til lovforslaget om naturgasforsyning.

Til hr. K. J. Mortensen skal jeg sige, at jeg deler hans vurderinger omkring forurensningsproblematikken og omkring uafhængighedsproblematikken set i forhold til hidtidige og fremtidige olieleverancer, leverancer af andre former for energistoffer. Jeg kan også bekræfte, at hensigten med dette lovforslag bl. a. er i tide at undgå risikoen for dobbeltinvesteringer og også at underlægge et så væsentligt fremtidigt område et samfundssyn på et tidspunkt, hvor det er muligt at få dette samfundssyn til at slå igennem.

Over for hr. Niels Ravn skal jeg bekræfte, at både lovforslaget og det særlige naturgasselskab, der netop er oprettet efter at været behandlet i finansudvalget, udgør en forberedelse til noget, vi føler os overbevist om må komme, og vi tror, det er overordentlig væsentligt, at vi har apparaturet i gang, inden den aktuelle situation foreligger. Jeg vil meget gerne under udvalgsarbejdet redegøre nærmere for den forhandlingssituation, vi befinder os i i øjeblikket, og, i det omfang det er muligt for mig, også redegøre for DUCs egen vurdering af dets fremtidige muligheder i naturgasforsyningen.

Jeg er enig i, at bemyndigelseslovgivningen formentlig er usædvanlig vidtgående, men kan bekræfte, som hr. Morten Lange antydede det, at det har noget at gøre med den usikkerhed, der er knyttet til den fremtidige placering af et helt nyt område. Jeg føler mig da helt overbevist om, at der under udvalgsarbejdet vil blive mulighed for at få en række gode råd, der enten i lovsform eller i form af bemærkninger kan uddybe bemyndigelsesernes anvendelse og omfang.

Jeg håber, at hr. Guldbergs betragtninger om, at dette lovforslag måske ikke bliver gennemført i denne samling, bliver gjort til skamme, men jeg er enig i, at vi har behov for et dybtgående udvalgsarbejde, fordi der

er tale om inddragelse af et helt nyt arbejdsområde.

I anledning af hr. Guldbergs bemærkninger om ikke at lave administrationen for indviklet skal jeg allerførst understrege, at et ressortproblem ikke eksisterer på dette område. Der er ingen uenighed mellem forskellige ministerier eller ministre om dette arbejdsområdes placering. Jeg er måske ikke slet så enig med hr. Guldberg i spørgsmålet om, hvorvidt det ville være afgørende, om alle problemer knyttet til dette område naturligt hørte hjemme i ét ministerium, eller der sker en fordeling af i øvrigt vidt forskellige og klart afgrænsede opgaver. Jeg er enig i, at overalt, hvor det er muligt uden ligesom at øve vold på de arbejdsopgaver, der melder sig, må det være værdifuldt, at et bestemt område kan samles under et enkelt ministerium. Men jeg har også den opfattelse, at moderne samfund i stadig stigende grad kræver en samvirksomhed fra områder, der er vidt forskellige og derfor hører hjemme under vidt forskellige ministerier, som i øvrigt så har så meget mere af disse områder under sig, at det er urimeligt at fjerne denne del og dermed fjerne noget af ekspertisemuligheden på et sådant område.

Jeg takker i øvrigt hr. Guldberg for hans bekræftelse af enigheden i selve eneretsbevillingsprincippet.

Jeg er glad for hr. Bernhard Baunsgaards betragtninger om, at denne lovgivning også har til hensigt at skabe bedre kontrolmuligheder og større overblik over en ny situation, og jeg skal endnu en gang understrege, at overvejelser vedrørende bemyndigelsesomfang og måske i højere grad bemyndigelses mere konkrete formulering deltager jeg meget gerne i sammen med udvalget.

Hr. Bernhard Baunsgaard sagde, at naturgas er ikke noget, man sådan lige kan dreje op og i for med en hane.

Det er, så vidt jeg har forstået det, både rigtigt og forkert. Der er former for naturgas og naturgasfund, der er således adskilt fra olie og andre produkter, at det er muligt populært sagt at slå en prop i hullet, men det almindeligste er, at naturgassen er et biprodukt, og dér er det nødvendigt at have en samarbejdspartner af en sådan størrelse, at man undgår de udsving, som ellers ville vanskeliggøre en rentabel an-

[Handelsministeren.]

vendelse af naturgassen i dette land, i hvert fald i en betydelig årrække.

Hr. Bernhard Baunsgaard sagde lidt spøgefuldt, at han håbede da, at ministeren for offentlige arbejder glædede sig over betragtningerne her i dag, og det tror jeg han gør, for det, vi citerer, er ikke så meget den oprindelige aftale som netop den samarbejdsaftale, hr. Kampmann har haft fornøjelsen af at gennemføre i sin ministertid.

Jeg takker for hr. Morten Langes betragtninger om, at der her er tale om en rimelig begyndelse. Det er også blot det, vi ønsker. Det er en nydannelse, der sker, og vi håber som sagt at være klar med apparaturet så tidligt, at vi kan modtage disse nye arbejds-situationer med rimelig forberedelse.

At man bør anvende samme behandlingsform, både lovgivningsmæssigt og administrativt, for olien og naturgassen, således som hr. Morten Lange anbefalede, er jeg i princippet enig i. Vi må nok bare rent praktisk erkende, at vi har et mere jomfrueligt udgangspunkt, når vi taler om naturgassens fremtidige udnyttelse end om den allerede eksisterende oliesituation.

Jeg er helt enig med hr. Morten Lange i, at de to ministerier, som især er involveret, må kunne finde ud af at give orienteringsformen en så snæver og så vidende ramme, at der kan blive en hurtig, omfattende og dybtgående orientering om den fremtidige udvikling.

Bernhard Baunsgaard: Den højtærede handelsminister sagde heroppefra, at de bemærkninger, der var fremsat i forbindelse med dette lovforslag, ikke drejede sig om den oprindelige aftale med A. P. Møller-selskaberne, og hertil kan jeg kun sige: nej, det er jeg skam da godt klar over. Men så vidt jeg har opfattet den tillægsaftale, der er truffet med A. P. Møller-selskaberne, går den vist sådan meget sammentrængt ud på, at A. P. Møller-selskaberne har forpligtet sig til at udnytte de fund, de måtte gøre, på den måde, der er mest fordelagtig for A. P. Møller-selskaberne, og det har man altså fået bekræftet fra den højtærede handelsministers side. Derfor vil det vel også glæde den minister, der har fremkaldt denne tillægsaftale.

Morten Lange: Jeg indrømmer, at det ud fra visse synspunkter kan være fristende kun at give sig i kast med jomfruer og jomfruelige sager, men det er på den anden side på de mere erfarne områder, at de store gevinster og den store erfaring ligger, så begrænsningen til det jomfruelige er efter min mening lidt for jomfrunalsk.

Handelsministeren (Erling Jensen): Hr. Bernhard Baunsgaards betragtninger om, at den aftale, som hr. Kampmann har truffet med A. P. Møller, udelukkende skulle være til fordel for A. P. Møller-koncernen, og at jeg skulle have bekræftet noget sådant, må jeg afvise. For det første bekræftede jeg ikke andet og mere, end at der var gjort forsøg på at skabe en samarbejdsaftale. For det andet må man vist erkende, at det udgangspunkt, hr. Kampmann havde at samarbejde på, ikke var hans eget, men et af andre forud givet.

Hr. Morten Langes mere spøgefulde betragtninger om jomfruelighed og jomfrunalskhed må jeg tage til mig. Jeg er nok en lille smule jomfruelig endnu i forhold til dette ting. Derimod vil jeg være ulykkelig ved at blive fastholdt som jomfrunalsk over en længere periode.

Guldberg: Når nu den oprindelige aftale med Dansk Undergrunds Consortium bliver inddraget og der kommer en bemærkning fra handelsministeren, som ville kunne misforstås, føler jeg mig forpligtet til at komme med en enkelt bemærkning også om denne sag.

Jeg går ud fra, at handelsministeren er enig med mig i, at det er af afgørende betydning, at dette store og vigtige område, der kan komme til at betyde meget for Danmark, politisk behandles objektivt og fair og på tværs af partierne, uanset hvem der tilfældigvis er regering eller opposition. Hvis handelsministerens bemærkning før var en henvisning til, at den samarbejdsaftale, der er truffet, er en fortsættelse af de oprindelige aftaler og hviler på de oprindelige aftaler, så er jeg enig. Jeg vil nødig have, det skal misforstås, når handelsministeren taler om det grundlag, man har haft. Jeg lægger megen vægt på og har gjort det i denne sag, som har haft sine ejendommelige faser,

[Guldberg.]

at dette område ikke skal være genstand for et politisk spilfægteri, hvor man sidder og skifter frem og tilbage med ansvaret. Der er sluttet nogle aftaler under en regering af én farve, de er administreret langt hen ad vejen af regeringer af samme farve og i en enkelt periode af en regering af en anden farve, hvis jeg må bruge det udtryk, og føres nu videre igen, efter min mening i fuld respekt for aftalerne indtil nu, selv om der måske har været enkeltpersoner, som har haft en anden opfattelse. Jeg vil gerne henlede handelsministerens opmærksomhed på, at den tillægsaftale, der er truffet af den nuværende regering, og som jeg erklærer mig helt tilfreds med, udtrykkelig er formuleret på grundlag af og med klar henvisning til de oprindelige aftaler og protokoller. Jeg mener, det er væsentligt, at vi holder os det for øje, fordi i modsat fald — vi skal jo tænke på, at det er koncessions-sager, der kan leve 40 år frem i tiden — kan der spilles meget; og jeg tror ikke, nogen af os er interesseret i, at det spil skal fortsætte.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard: Jeg skal på nærværende tidspunkt ikke sige mange ord; jeg synes, at hr. Guldberg redegjorde udmærket for sagen, men når den højtærede handelsminister taler om det oprindelige grundlag, så troede jeg ærlig talt, han tænkte på det grundlag, som den tidligere socialdemokratiske regering havde lagt for aftalen med A. P. Møller-selskaberne.

Handelsministeren (Erling Jensen): Jeg tror, jeg så nogenlunde kan tilfredsstille begge de herrer ved at sige, at med det oprindelige grundlag tænkte jeg på alt, hvad der lå forud for den samarbejdsaftale, som den nuværende minister for offentlige arbejder har truffet.

Må jeg så have lov at sige til hr. Guldberg, at han følger jo ikke selv helt nøje de teorier, han lige redegjorde for om den skarpe adskillelse, for som hr. Guldberg ved, er det ikke mig, men hr. Kampmann, der har beskæftiget sig med denne problematik, og det var ikke mig, der inddrog den særlige DUC-problematik i overvejelserne. Tvært-

imod håber jeg, at det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at handelsministeriet og handelsministeren har gjort sig al mulig umage for politisk at behandle også DUC-problematikken så objektivt som overhovedet muligt.

(Kort bemærkning).

Guldberg: Når jeg tager ordet igen, er det, fordi jeg tror, det er rigtigt at være helt præcis. Handelsministeren brugte udtrykket, at hvad der lå til grund, var alt, hvad der var passeret forud for denne samarbejdsaftale. Det, som er det springende punkt, det vil jeg gerne sige til handelsministeren, og var det i en debat, der blev ført under den foregående regering, ganske vist ikke mellem partierne vil jeg dog sige, var spørgsmålet om, hvorvidt det tilsagn, som nu blev givet af den nuværende regering, og som den foregående regering stillede i udsigt, var baseret på de oprindelige aftaler, bevillingen og de dertil knyttede protokoller, eller om tilsagnet var blevet en juridisk nødvendighed som følge af mere eller mindre fornuftige dispositioner af den foregående regering.

Jeg har med tilfredshed noteret, at den samarbejdsaftale, der er truffet, klart refererer til, at det er rettigheder, som koncessionshaverne havde ifølge den oprindelige koncession og de dertil knyttede protokoller, og jeg er helt parat til at lade det stå ved det.

Må jeg så lige komme med den bemærkning vedrørende administrationen, at dette er sådan set en udmærket illustration af, hvor indviklet det kan blive, når man får delt sagerne op. Jeg mener heller ikke, at alting skal ligge under ét område, men jeg tror nok, man vil komme til at erfare i praksis, at vi her er inde på et område, hvor der vil blive meget store overlapninger, og kan vi indskrænke og begrænse dem, vil vi i hvert fald gerne medvirke til det.

(Kort bemærkning).

Morten Lange: Vi har nu på slutningen af debatten fået inddraget spørgsmålet om A. P. Møllers koncession og dens forlængelse. Der var på et tidspunkt rejst lidt tvivl om, hvorvidt der forelå en, om jeg så må sige,

[Morten Lange.]

tvungende nødvendighed for en forlængelse af koncessionen i henhold til den trufne aftale. Regeringen er nu kommet til det resultat, at det gør der, og jeg har indtrykket af, at regeringens skøn her er korrekt. Så længe man har en aftale, skal man holde den. Hvis man ønsker at overtage A. P. Møllers rettigheder i Nordsøen, hvis man synes, det er en fornuftig investering, kan man købe koncessionen tilbage, og det kunne der måske være noget der talte for.

Handelsministeren (Erling Jensen): Må jeg endnu en gang understrege over for hr. Guldberg, at også jeg er tilhænger af at begrænse overlapninger, og derfor skal jeg nøjes med at videregive hr. Guldbergs betragtninger til min kollega, som har dette sagsområde, men som desværre for øjeblikket befinder sig uden for landets grænser.

Må jeg til hr. Morten Lange og også til hr. Guldberg sige, at jeg er helt enig i, at det afgørende er, at indgåede aftaler skal holdes, og vi mener også, at vi i behandlingen af dette lovforslag har markeret en sådan holdning.

Må jeg så ligesom for sidste gang at dreje tingene sige, at måske har vi fået en slutning, der interesserer sig lidt mere for noget, der ligger uden for lovforslaget, end for selve lovforslaget, og derfor kan det vel være værdifuldt endnu en gang at understrege, at om selve dette lovforslags principper og indhold er der en glædelig enighed, og jeg glæder mig til et udvalgsarbejde, som jeg håber bliver åbent og dybtgående, men som forhåbentlig også kan færdiggøres i denne samling.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup): Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om værnepligtiges anvendelse til civilt arbejde.

(Lovforslaget (nr. 174) findes i tillæg A. sp. 2903, fremsættelsen i tidenden sp. 3334).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Poul Nielson: Da vi her i folketinget den 27. januar i år havde SF's forslag om lempelser i vilkårene for militærnægterne til første behandling, kunne jeg sammenfatte socialdemokratiets stilling til disse problemer ved at sige, at vi ikke fandt, at der var behov for nogen som helst ændringer hverken i den ene eller den anden retning.

Imidlertid er vi da mægtig godt tilfredse med, at det er lykkedes indenrigsministeren at finde et punkt, hvor der alligevel bør ændres i lovgivningen. Selv om det måske nok ikke i praksis er så omfattende en ændring endda, er den nuværende retstilstand på det punkt, dette lovforslag sigter til, udtryk for en skævhed, som vi gerne vil rette på nu.

Lovforslaget går ud på at give indenrigsministeren bemyndigelse til at fastsætte det tidsrum, som det civile arbejde skal strække sig over for dem, der bliver overført til civilt arbejde efter aftjening af værnepligten ved første indkaldelse, og som ellers skulle have været genindkaldt. I dag fastsætter loven, at denne periode skal være på 3 måneder, hvilket vi ikke mener står i noget rimeligt forhold til de 7 eller 12 dage, som genindkaldelserne inden for forsvaret varer. I bemærkningerne til lovforslaget har indenrigsministeren givet udtryk for, at en 6 ugers periode vil være passende, således at der bliver tale om en halvering af den nuværende periode.

Det tilsvarende problem gælder civilforsvaret, og hvis vi ser på situationen i dag, er det 102 værnepligtige, som vil blive omfattet af lovforslaget.

Vi opnår altså to ting med dette lovforslag. For det første skaber vi rent konkret en bedre ligevægt i vilkårene for de værnepligtige i forsvaret og de civile værnepligtige på dette område, og for det andet sikrer vi med ændringen i loven, at der også på dette